JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JÁN MAZÁK

9 päivänä lokakuuta 2007 [1]

I Johdanto

1. Komissio pani vireille 7.2.2006 nyt käsiteltävänä olevan asian EY 228 artiklan nojalla. Komissio väittää, että Portugalin tasavalta ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä asiassa C-275/03, komissio vastaan Portugali, 14.10.2004 annetun yhteisöjen tuomioistuimen tuomion [2] panemiseksi täytäntöön, ja vaatii, että Portugalille asetetaan uhkasakko. Tuossa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 21.12.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/665/ETY [3] 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut 21.11.1967 annettua asetusta nro 48051, jonka nojalla vahingonkorvauksen myöntäminen henkilöille, jotka ovat kärsineet vahinkoa julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen rikkomisen vuoksi, edellyttää näyttöä tuottamuksellisuudesta tai tahallisuudesta.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Direktiivin 89/665, sellaisena kuin se on muutettuna, 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivien 71/305/ETY, 77/62/ETY ja 92/50/ETY soveltamisalaan kuuluviin sopimuksentekomenettelyihin liittyviin hankintaviranomaisten päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja erityisesti niin nopeasti kuin mahdollista – –”.

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – Tuomio 14.11.2004, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

3 – EYVL L 395, s. 33.

3. Direktiivin 89/665 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklassa säädettyihin muutoksenhakumenettelyihin liittyviin toimenpiteisiin sisältyy valtuudet:

– –

c) korvata virheellisestä menettelystä kärsineen vahingot”.

4. Julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26.7.1971 annettu neuvoston direktiivi 71/305/ETY [4] kumottiin julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14.6.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/37/ETY, [5] joka puolestaan kumottiin julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/18/EY [6] 31.1.2006 alkavin vaikutuksin.

5. Direktiivin 2004/18 81 artiklassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on – – direktiivin 89/665 mukaisesti taattava tämän direktiivin täytäntöönpano tehokkain, helposti saatavilla olevin ja avoimin mekanismein”.

6. Direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan viittaukset direktiiviin 71/305 on ymmärrettävä viittauksina direktiiviin 2004/18. [7]

III Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely ja asianosaisten vaatimukset

7. Komissio vaati 4.11.2004 päivätyllä kirjeellään Portugalin viranomaisia kiinnittämään huomionsa asiassa C-275/03 annetussa tuomiossa omaksuttuun ratkaisuun ja siihen, että EY 228 artiklassa edellytetään Portugalin toteuttavan tarvittavat toimenpiteet kyseisen tuomion noudattamiseksi. Komissio vaati Portugalin viranomaisia ilmoittamaan komissiolle toteuttamansa toimenpiteet 15.1.2005 mennessä.

4 – EYVL L 185, s. 5.
5 – EYVL L 199, s. 54.
6 – EUVL L 134, s. 114.

7 – Ks. direktiivin 2004/18 81 artikla.

8. Portugalin viranomaiset lähettivät komissiolle 19.11.2004 jäljennöksen esityksestä uudeksi laiksi valtion ja muiden julkisyhteisöjen sopimussuhteen ulkopuolisesta vahingonkorvausvastuusta. Portugalin viranomaiset vaativat komissiota ilmoittamaan, katsoiko se lakiesityksen takaavan direktiivin 89/665 asianmukaisen ja täysimääräisen täytäntöönpanon. Lisäksi Portugalin viranomaiset vaativat 12.1.2005 päiväämällään kirjeellä, ettei komissio ryhtyisi minkäänlaisiin toimenpiteisiin EY 228 artiklan nojalla ennen kuin uusi lainsäätäjä aloittaisi toimintansa 20.2.2005 pidettävien vaalien jälkeen, jotta lainsäädäntömenettely, joka koski valtion sopimussuhteen ulkopuolista vahingonkorvausvastuuta, voitaisiin aloittaa vuoden 2005 alkupuoliskolla.

9. Komissio lähetti 21.3.2005 päivätyllä kirjeellään Portugalin viranomaisille virallisen huomautuksen, jossa se totesi, ettei Portugalin kansanedustuslaitoksen (Assembleia da República Portuguesa) hajottaminen ja vaalien pitäminen voinut perustella sitä, ettei Portugali ollut noudattanut direktiivin 89/665 mukaisia velvoitteitaan eikä tässä direktiivissä säädettyä määräaikaa. Komissio totesi lisäksi, ettei lakiesitys ollut missään tapauksessa direktiivin 89/665 mukainen. Komissio ilmoitti Portugalin viranomaisille, että koska ilmoitusta asiassa C-275/03 annetun tuomion täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta ei ollut tullut, se katsoi, että Portugali ei ollut noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan. Komissio kehotti Portugalia esittämään tähän liittyvät huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa. Se varoitti tämän lisäksi Portugalin viranomaisia siitä, että yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä EY 228 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun rahamääräisen seuraamuksen. Komissio ilmoitti esittävänsä yhteisöjen tuomioistuimelle kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän yksilöitynä niin, että se vastaa komission käsitystä asiassa vallitsevissa olosuhteissa maksettavaksi määrättävästä uhkasakosta.

10. Portugalin viranomaiset vastasivat 25.5.2005 päivätyllä kirjeellään komission viralliseen huomautukseen. Komissio ei tyytynyt Portugalin vastaukseen ja antoi 13.7.2005 perustellun lausunnon, jossa se totesi, ettei Portugali ollut toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä asiassa C-275/03 annetun tuomion panemiseksi täytäntöön eikä noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan. Komissio asetti Portugalin tasavallalle kahden kuukauden määräajan, jossa sen piti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet asiassa C-275/03 annetun tuomion panemiseksi täytäntöön. Komissio varoitti Portugalia siitä, että jos asia saatettaisiin yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, voisi yhteisöjen tuomioistuin määrätä rahamääräisen seuraamuksen ja että komissio esittäisi kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määräämistä.

11. Portugalin viranomaiset totesivat 12.12.2005 päivätyllä kirjeellään perusteltuun

lausuntoon toimittamassaan vastauksessa, että esitys laiksi valtion sopimussuhteen ulkopuolisesta vahingonkorvausvastuusta, jolla muun muassa kumotaan asetus nro 48051, oli jo tehty Portugalin kansanedustuslaitokselle lopullista hyväksymistä varten. Komissio katsoi kuitenkin, että Portugalin tasavalta ei ollut toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä asiassa C-275/03 annetun yhteisöjen tuomioistuimen tuomion panemiseksi täytäntöön, ja päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

12. Kanteessaan komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

”– toteaa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä pannakseen täytäntöön yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-275/03 – – antaman tuomion

– velvoittaa Portugalin tasavallan maksamaan komissiolle neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 9 artiklassa tarkoitetulle ’Euroopan yhteisöjen omien varojen tilille’ uhkasakon, jonka määrä on 21 450 euroa kultakin päivältä, jolla asiassa C-275/03 annetun tuomion täytäntöönpano viivästyy siitä päivästä, jolloin tuomio tässä asiassa annetaan, siihen päivään saakka, jolloin asiassa C-275/03 annettu tuomio pannaan täytäntöön

– velvoittaa Portugalin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut”.

13. Portugalin tasavalta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi

”1. hylätä kaikki komission vaatimukset perusteettomina ja

a) katsoa, että Portugalin tasavalta on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-275/03 – – antaman tuomion panemiseksi täytäntöön ja että komission ensimmäinen vaatimus on näin ollen perusteeton ja

b) vapauttaa Portugalin tasavalta velvollisuudesta maksaa uhkasakko,

jonka määrä on 21 450 euroa jokaiselta päivältä, jolla asiassa C-275/03 annetun tuomion täytäntöönpano viivästyy siitä päivästä, jolloin tuomio tässä asiassa annetaan, siihen päivään saakka, jolloin asiassa C-275/03 annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja katsoa, että komission toinen väite on näin ollen perusteeton;

2. vaihtoehtoisesti sen tapauksen varalta, ettei Portugalin tasavallan vaatimuksia hyväksytä, laskea kyseisen uhkasakon määrää, koska se on ilmeisen kohtuuton, ja vahvistaa rikkomisen vakavuuden perusteella sovellettava kerroin korkeintaan 4:ksi (neljäksi), vahvistaa uhkasakko kertyväksi vuosittain ja keskeyttää uhkasakon kertyminen siihen asti, kun Portugalin valtion tällä välin toteuttamat toimenpiteet tulevat voimaan."

IV EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisten velvoitteiden noudattaminen

A *Asianosaisten lausumat*

14. Komissio väittää, että Portugali ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-275/03 antaman tuomion panemiseksi täytäntöön, koska tämä jäsenvaltio ei ole kumonnut asetusta nro 48051. Komissio esittää, että valtion ja muiden julkisyhteisöjen sopimussuhteen ulkopuolista vahingonkorvausvastuuta koskeva lakiesitys, jonka Portugalin hallitus on tehnyt Portugalin kansanedustuslaitokselle, ei ole kyseisen tuomion mukainen. Komissio katsoo lisäksi, että koska se ei ole saanut ilmoitusta mistään muista toimenpiteistä, on tämä jäsenvaltio jättänyt noudattamatta EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

15. Portugali katsoo, että valtion ja muiden julkisyhteisöjen sopimussuhteen ulkopuolista vahingonkorvausvastuuta koskevalla esitetyllä lakiesityksellä nro 56/X, jonka Portugalin kansanedustuslaitos hyväksyi yksimielisesti 6.4.2006 ja joka tulee pian voimaan, pannaan asianmukaisesti täytäntöön direktiivi 89/665. Portugali katsoo myös, että tämä sen tällä välin toteuttama säänte ly takaa direktiivin 89/665 asianmukaisen/täysimääräisen täytäntöönpanon ja on täysin tuomion C-275/03 mukainen. Tähän liittyen Portugali esittää, että Portugalin tasavallan perustuslain (CRP) 22 ja 271 artiklalla ja hallintolainkäyttöä koskevalla uudella lailla (CPTA) taataan riittävällä tavalla asiassa C-275/03 annetun tuomion noudattaminen. Lisäksi se väittää, että kansalliset tuomioistuimet ovat vakiintuneessa oikeuskäytännössään tunnustaneet sen, että lainvastaisiin hallintotoimiin liittyy olettama viranomaisen tuottamuksesta.

B *Asian tarkastelu*

16. EY 228 artiklaan perustuvassa menettelyssä komission tehtävänä on esittää yhteisöjen tuomioistuimelle tiedot, jotka ovat tarpeen ratkaistaessa, missä vaiheessa jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnin toteavan tuomion täytäntöönpano on jäsenvaltiossa. Silloin, kun komissio on esittänyt riittävän näytön jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen jatkumisesta, asianomaisen jäsenvaltion tehtävänä on kiistää aineellisesti ja yksityiskohdittain komission esittämät tiedot ja niitä koskevat seuraukset. [8]

17. Asiassa C-275/03 annetun tuomion tuomiolauselmassa yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut asetusta nro 48051, jonka nojalla vahingonkorvauksen myöntäminen henkilöille, jotka ovat kärsineet vahinkoa julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen panemiseksi täytäntöön annettujen kansallisten sääntöjen rikkomisen vuoksi, edellyttää näyttöä tuottamuksellisuudesta tai tahallisuudesta.

18. Kun otetaan huomioon asiassa C-275/03 annetun tuomion tuomiolauselmassa käytetty muotoilu, on tässä asiassa, joka koskee EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämistä, tarpeen selvittää se, onko Portugalin tasavalta pannut tuomion täytäntöön ja erityisesti, onko se kumonnut lakiasetuksen N:o 48051.

19. Päivä, johon nähden EY 228 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuuksien noudattamatta jättämistä on arvioitava, on se, jolloin tämän määräyksen nojalla annetussa perustellussa lausunnossa asetettu määräaika päättyi. Koska komissio on vaatinut uhkasakon määräämistä Portugalin tasavallalle, on selvitettävä lisäksi se, onko tämä noudattamatta jättäminen, jonka komissio väittää tapahtuneen, jatkunut yhteisöjen tuomioistuimessa nyt esillä olevassa pidettyyn suulliseen käsittelyyn saakka.

20. Esillä olevassa asiassa niin komission kuin Portugalinkin kirjallisista huomautuksista käy ilmi, että esitys laiksi lakiasetuksen nro 48051 kumoamisesta on parhaillaan Portugalin kansanedustuslaitoksen käsiteltävänä, mutta sitä ei ole lopullisesti hyväksytty. Portugalin hallitus itse myönsi kirjallisissa huomautuksissaan, että jotta lakiesitys nro 56/X tulisi voimaan, edellyttäisi tämä muun muassa Presidente da República (tasavallan presidentti) allekirjoitusta ja julkaisua Diário da República (Portugalin tasavallan virallinen lehti). Portugalin

8 – Asia C-119/04, komissio v. Italia, tuomio 18.7.2006 (Kok. 2006, s. I-6885, 41 kohta).

tasavalta ei kuitenkaan ollut vielä 13.7.2005 annetussa perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymispäivänä käynyt läpi näitä välttämättömiä lainsäädäntöprosessin vaiheita.

21. Tämän lisäksi, kun asiassa 5.7.2007 toimitetussa suullisessa käsittelyssä Portugalin tasavallan asiamieheltä kysyttiin suoraan, oliko asetus nro 48051 edelleen voimassa kyseisenä istuntopäivänä, vastasi tämä, että Portugalin tasavallan oli tarkoitus muuttaa voimassa olevaa järjestelmää antamalla lakiesitys nro 56/X. Tämän vuoksi on selvää, että 5.7.2007 Portugalin tasavalta ei ollut kumonnut asetusta nro 48051. Kyseisenä päivänä Portugalin velvollisuus panna täytäntöön direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohta ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohta oli edelleen olemassa. [9]

22. Portugalin hallituksen lausumia, joka koskevat CRP:n 22 ja 271 artiklaa, CPTA:ta ja Portugalin tuomioistuinten oikeuskäytäntöä [10] lainvastaisen hallintotoimen olettaman osalta, on mielestäni pidettävä oikeudellisesti merkityksettöminä ja asiaankuulumattomina nyt esillä olevan asian käsittelyn kannalta. Kyseisillä väitteillä voidaan ajatella Portugalin yrittävän saada uudelleen vireille asian C-275/03 ja saada uudelleen tutkittavaksi sellaisia seikkoja, joista asianosaiset ovat jo lausuneet ja jotka yhteisöjen tuomioistuin on jo käsitellyt asiassa antamassaan lopullisessa ratkaisussa.

23. Edellä esitetyn johdosta on katsottava, ettei Portugalin tasavalta ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä asiassa C-275/03 annetun tuomion täytäntöönpanemiseksi direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan täytäntöönpanon osalta eikä se ole näin noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

24. Koska asiassa on näin esitetty näyttö siitä, että Portugalin tasavallan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut aina esillä olevassa asiassa pidettyyn suulliseen käsittelyyn yhteisöjen tuomioistuimessa, on seuraavaksi tutkittava uhkasakon määräämistä koskeva komission vaatimus.

V Asianmukainen rahamääräinen seuraamus

A *Asianosaisten lausumat*

25. EY [228] artiklan soveltamisesta 21.8.1996 annetussa tiedonannos-

9 – Näitä säännöksiä ei ole tällä välin kumottu.

10 – Ks. edellä 15 kohta.

sa 96/C 242/07 [11] ja EY [228] artiklassa määrätyn uhkasakon laskentatavasta 28.2.1997 annetussa tiedonannossa 97/C 63/02 [12] vahvistetun laskentatavan mukaisesti komissio esittää, että yhteisöjen tuomioistuin määrää Portugalin tasavallalle 21 450 euron suuruisen uhkasakon kultakin päivältä, jolla yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-275/03 antaman tuomion täytäntöönpano on viivästynyt. Sakko on vaadittu määrättäväksi esillä olevassa asiassa annettavan tuomion antamispäivästä siihen saakka, kun asiassa C-275/03 annettu tuomio on pantu täytäntöön.

26. Komissio katsoo, että uhkasakon määrääminen on asianmukaisin keino saada todettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen päättymään mahdollisimman pian ja että 21 450 euron suuruinen uhkasakko kultakin viivästyspäivältä on oikeassa suhteessa rikkomisen vakavuuteen ja kestoon, kun otetaan asiaan kuuluvalla tavalla huomioon tarve taata seuraamusten teho. Komission mukaan tämä summa pitää laskea kertomalla 500 euron perusyksikkö kertoimella 11 (asteikolla 1–20) rikkomisen vakavuuden vuoksi, kertoimella 1 rikkomisen keston vuoksi ja kertoimella 3,9 (joka perustuu Portugalin bruttokansantuotteeseen ja sen äänten painotukseen neuvostossa), joka osoittaa Portugalin maksukykyä.

27. Rikkomisen keston osalta komissio esittää, että 12.10.2005, eli päivänä, jolloin se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen, oli kulunut 11 kuukautta siitä, kun tuomio asiassa C-275/03 annettiin. Maaliskuussa 2001 omaksumansa kannan mukaisesti komissio aloittaa EY 228 artiklassa tarkoitetun rikkomisen keston laskemisen seitsemännestä yhteisön oikeuden noudattamatta jättämisen toteavan tuomion antamispäivää seuranneesta kuukaudesta. Esillä olevassa asiassa ”kertomalla 0,1 suuruinen kerroin 5:llä kuukaudella (eli lukien pois ajanjakso marraskuusta 2004 toukokuuhun 2005) saadaan 0,5”. Kestoa kuvaavan kertoimen pitäisi tämän vuoksi olla 1 eli vähimmäiskerroin.

28. Rikkomisen vakavuuden osalta komissio katsoo, että huomioon pitäisi rahamääräisen seuraamuksen määrää vahvistettaessa ottaa kaksi tekijää: niiden yhteisön oikeussääntöjen tärkeys, joita ei ole noudatettu, ja rikkomisen vaikutus yleisiin ja yksityisiin intresseihin. Direktiivin 89/665 kolmannen perustelukappaleen mukaan ”julkisten hankintojen avaaminen kilpailulle yhteisössä edellyttää, että takeita avoimuuden toteuttamisesta ja syrjinnän estämisestä lisätään merkittävästi”. Tämän toteuttamiseksi ”on julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen täytäntöön panemiseksi annettujen kansallisten säännösten vastaisten virheellisten menettelyjen varalta oltava käytettävissä tehokkaita ja nopeita muutoksenhakukeinoja”. Komissio katsoo, että säännöt, joita on rikottu, ovat erittäin tärkeitä ja että

11 – EYVL C 242, s. 6.
12 – EYVL C 63, s. 2.

rikkomisen vaikutus yleisiin ja yksityisiin intresseihin voi olla huomattava. Esimerkkinä se mainitsee, että julkiset hankinnat edustivat vuonna 2002 13,2:ta prosenttia Portugalin bruttokansantuotteesta.[13] Komissio katsoo edellä esitetyn estämättä kahdella perusteella, että asiassa pitäisi soveltaa vakavuuskerrointa 11: ensiksikin sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi asiassa C-275/03 antamassaan tuomiossa ensimmäisen kerran kysymyksen siitä, ovatko kansalliset säännökset, joissa säädetään julkisia hankintoja koskevien yhteisön oikeussääntöjen noudattamatta jättämisestä vahinkoa kärsineiden henkilöiden oikeudesta vahingonkorvaukseen tai joilla tällaiset yhteisön oikeussäännöt pannaan täytäntöön ja joissa edellytetään, että on näyttöä tuottamuksellisuudesta tai tahallisuudesta, direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia, ja toiseksi sen vuoksi, että rikkominen, jonka johdosta tuomio asiassa C-275/03 annettiin, on Portugalin osalta irrallinen tapaus julkisia hankintoja koskevan yhteisön direktiivin virheellisestä täytäntöönpanosta.

29. Komissio totesi vastauskirjelmässään, että Portugalin väitteistä poiketen[14] EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan soveltamisesta vuonna 2005 annetun komission tiedonannon[15] (jäljempänä vuoden 2005 tiedonanto) 13.3 kohtaa, jossa määrätään mahdollisuudesta mukauttaa ajanjaksoa, jonka osalta tarkastellaan jäsenvaltion syyksi luetun rikkomisen jatkumista EY 228 artiklaan perustuvan tuomion antamisen jälkeen, ei pitäisi soveltaa esillä olevassa asiassa. Komission mukaan asiassa C-278/01,[16] komissio vastaan Espanja, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että rikkomisen päättymistä voitiin arvioida ainoastaan vuosiperusteisesti, vallinneet olosuhteet ovat aineellisesti erilaiset kuin nyt esillä olevassa asiassa, jossa on kyse direktiivin 89/665 säännöksen asianmukaisen kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta.

30. Komissio katsoo lisäksi, edelleen täysin Portugalin lausumien vastaisesti,[17] ettei esillä olevassa asiassa ole mitään syytä keskeyttää uhkasakon kertymistä vuoden 2005 tiedonannon 13.4 kohdan mukaisesti. Vuoden 2005 tiedonannon 13.4 kohdassa määrätään uhkasakon kertymisen keskeyttämisestä esimerkiksi silloin, kun on tarpeen tutkia, onko kaikki tuomion noudattamisen edellyttämät toimenpiteet toteutettu. Koska esillä oleva asia koskee direktiivin täytäntöönpanoa, voi komissio ottaa tällaiset toimenpiteet huomioon heti saatuaan ilmoituksen kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

13 – Se jää hieman yhteisön keskiarvon, 16 prosentin alapuolelle.

14 – Ks. jäljempänä 33 kohta.

15 – SEC(2005) 1658.

16 – Kok. 2003, s. I-14141, 51 kohta.

17 – Ks. jäljempänä 34 kohta.

31. Portugali katsoo, että komission esittämä uhkasakon määrä ja erityisesti vakavuuden perusteella sovellettava kerroin 11 on ilmeisen suhteeton ja kohtuuton, kun otetaan huomioon asiassa vallitsevat olosuhteet. Portugalin hallituksen mukaan vahingonkorvausvastuun asettaminen viranomaisille on direktiiviin 89/665 liitettynä väline julkisia hankintoja koskevien toimintaperiaatteiden toteuttamiseksi. Tätä välinettä ei kuitenkaan pidä pitää merkitykseltään tärkeämpänä kuin itse toimintaperiaatteita. Julkisten hankintojen osalta keskeisenä tavoitteena on turvata julkisten hankintojen kilpailuttamisen lainmukaisuus. Mahdollisuus saattaa viranomainen vahingonkorvausvastuuseen on katsottava toissijaiseksi välineeksi vahinkoa kärsineiden etujen turvaamiseen nähden. Portugali katsoo lisäksi, että varmoja ei voida olla siitä, onko noudattamatta jättäminen jollakin tavoin vaikuttanut yleisiin ja yksityisiin intresseihin, koska kansalliset tuomioistuimet ovat vakiintuneessa oikeuskäytännössään tunnustaneet, että lainvastaiseen hallintotoimeen liittyy olettama viranomaisen tuottamuksesta, mikä helpottaa vahingonkorvauksen myöntämistä yksityisille vahinkoa kärsineille täysin direktiivin 89/665 vaatimusten mukaisesti.

32. Portugali väittää, ettei esillä oleva asia ole samanlainen kuin muut asiat, jotka yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut EY 228 artiklan nojalla, koska esillä olevassa asiassa ei ole kyse yhteisön oikeuden virheellisestä soveltamisesta vaan siitä, että direktiivin täytäntöönpanon on väitetty tapahtuneen virheellisesti. Portugali väittää, että tämä pitäisi katsoa lieventäväksi asianhaaraksi. Lisäksi se väittää, ettei esillä olevassa asiassa, toisin kuin muissa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisemissa asioissa, joissa komissio oli esittänyt pienempien vakavuuskertoimien soveltamista, kyseessä eivät olleet sellaiset perustavanlaatuiset oikeudet kuin kansanterveys tai yksilöiden ruumiillinen koskemattomuus. Esillä olevassa asiassa ei myöskään ole kysymys sellaisesta arkaluonteisesta alasta, joka kuuluu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan ja joka on tyhjentävästi säännelty ja jota on perusteellisesti käsitelty yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Sen vuoksi Portugali katsoo, että on yllättävää, että komissio esittää vakavuuskertoimeksi 11:tä tapauksessa, jossa on kyse direktiivin täytäntöönpanon vain osittaisesta laiminlyönnistä. Tämän johdosta se esittää, että esillä olevassa asiassa sovellettavan vakavuuskertoimen ei pitäisi ylittää 4:ää.

33. Portugali katsoo myös, että vuoden 2005 tiedonannon, jolla korvattiin tiedonannot 96/C 242/07 ja 97/C 63/02, 13.3 kohdan mukaan esillä olevassa asiassa direktiivin 89/665 täytäntöönpanon seurannan kannalta asianmukainen määräytymisjakso on vuosiperusteinen eikä komission ehdottamalla tavalla vuorokausiperusteinen.

34. Portugali katsoo lisäksi, että tiedonannon 13.4 kohdan mukaan sakon kertyminen pitäisi esillä olevassa asiassa keskeyttää. Portugali on näkemyksensä mukaan

hyväksymällä esityksen lakiesitykseksi nro 56/X taannut sen, että kaikki yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-275/03 antaman tuomion noudattamisen edellyttämät toimet on toteutettu. Lakitekstin lopullinen hyväksytyksi tulo edellyttää enää vain tietyn ajan kulumista.

B *Tarkastelu*

35. Siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, ettei Portugalin tasavalta ole noudattanut sen asiassa C-275/03 antamaa tuomiota, voi se EY 228 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan nojalla määrätä tämän jäsenvaltion suoritettavaksi kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon. [18]

36. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida kussakin tapauksessa vallitsevien olosuhteiden kannalta, mikä rahamääräinen seuraamus on määrättävä. [19] Seuraamuksen vahvistaminen EY 228 artiklan nojalla kuuluu näin yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Tätä valtaa käyttäessään yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon, joka on olosuhteisiin nähden asianmukainen ja oikeassa suhteessa todettuun noudattamatta jättämiseen ja kyseessä olevan jäsenvaltion maksukykyyn. Tältä osin komission rahamääräisiä sanktioita koskevat esitykset eivät sido yhteisöjen tuomioistuinta, vaan niitä on pidettävä vain hyödyllisenä viitelähtökohtana. [20] Komission tiedonannoilla, jotka koskevat EY 228 artiklaa, ei ole yhteisöjen tuomioistuinta sitovaa vaikutusta, vaan ne palvelevat avoimuuden, ennustettavuuden ja oikeusvarmuuden toteutumista tämän toimielimen toiminnassa. [21]

37. Esillä olevassa asiassa komissio on kanteessaan perustanut esityksensä Portugalille määrättävästä rahamääräisestä seuraamuksesta muun muassa tiedonantoihinsa 96/C 242/07 ja 97/C 63/02. On muistettava, että 7.2.2006, eli päivänä, jolloin nyt käsiteltävänä oleva asia saatettiin vireille yhteisöjen tuomioistuimessa, eivät nämä tiedonannot olleet enää voimassa ja ne oli korvattu vuoden 2005 tiedonannolla 1.1.2006 alkaen. [22]

38. Katson, että esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi käyttää

18 – Ks. asia C-304/02, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.2005 (Kok. 2005, s. I-6263, erityisesti 80–82 kohta).

19 – Alaviitteessä 18 mainittu asia komissio v. Ranska, tuomion 86 kohta.

20 – Ks. asia C-387/97, komissio v. Kreikka, tuomio 4.7.2000 (Kok. 2000, s. I-5047, 89 kohta).

21 – Ks. alaviitteessä 20 mainittu asia komissio v. Kreikka, tuomion 87 kohta.

22 – Ks. vuoden 2005 tiedonannon 25 kohta.

uudempaa, vuoden 2005 tiedonantoa yhdessä asian osapuolten lausumien kanssa lähtökohtana sen ratkaisemiselle, onko esillä olevassa asiassa määrättävä rahamääräinen seuraamus, ja jos on, mikä on tämän seuraamuksen määrä. Tähän voidaan päätyä katsomalla, että komission viittaus aikaisempiin tiedonantoihinsa ei estänyt Portugalia puolustamasta oikeuksiaan vireillä olevassa oikeudenkäynnissä ja että avoimuuden, ennustettavuuden ja oikeusvarmuuden periaatteita on noudatettu. Portugali on itse kirjallisissa huomautuksissaan painottanut sitä, että vuoden 2005 tiedonannolla korvattiin komission aikaisemmat tiedonannot, ja, kuten Portugalin huomautuksista voidaan nähdä, viitannut itse nimenomaisesti vuoden 2005 tiedonannon 13.3 ja 13.4 kohtaan. Portugalin voidaan katsoa olleen täysin tietoinen vuoden 2005 tiedonannon sisällöstä ja siitä, että sitä voidaan käyttää lähtökohtana, kun yhteisöjen tuomioistuin määrää rahamääräisiä seuraamuksia.

39. Jotta EY 228 artiklassa tarkoitettujen pakotteiden käyttö olisi järkevää, on menettely ymmärrettävä välineeksi, jonka avulla voidaan saavuttaa EY 226 artiklassa määrätyn menettelyn päämäärä eli se, että yhteisön oikeuden rikkominen saadaan lopetettua. Pakotemenettely on ymmärrettävä samalla välineeksi, jolla jäsenvaltiot saadaan luopumaan niiden tuomioiden täytäntöönpanoon kohdistuvista laiminlyönneistä, joissa yhteisöjen tuomioistuin on todennut EY 226 artiklassa tarkoitetun yhteisön oikeuden noudattamatta jättämisen.

40. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että EY 228 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn tavoitteena on saada velvoitteensa laiminlyönyt jäsenvaltio panemaan täytäntöön jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva tuomio ja siten varmistaa, että valtio tosiasiallisesti soveltaa yhteisön oikeutta. Molemmilla tässä määräyksessä tarkoitetuilla toimenpiteillä, eli kiinteämääräisellä hyvityksellä ja uhkasakolla, pyritään tähän samaan päämäärään. Uhkasakon ja/tai kiinteämääräisen hyvityksen määräämisellä pyritään käyttämään kyseiseen jäsenvaltioon nähden taloudellista pakkoa, joka saa sen lopettamaan todetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen. Nämä rahamääräiset seuraamukset on siis määrättävä suhteessa siihen, minkä verran tarvitaan taivuttelua, jotta kyseinen jäsenvaltio muuttaa menettelytapojansa. [23]

41. Asiassa C-304/02, komissio vastaan Ranska antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että uhkasakon määrääminen tuntuu erityisen soveliaalta keinolta saada jäsenvaltio lopettamaan mahdollisimman pian jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, jolla olisi taipumus jatkua ilman tätä pakotetta, kun taas kiinteämääräisen hyvityksen määrääminen perustuu enemmän niiden seurausten arviointiin, joita asianomaisen jäsenvaltion velvoitteiden

23 – Asia C-177/04, komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (Kok. 2006, s. I-2461, 59 ja 60 kohta).

noudattamatta jättämisestä aiheutuu julkisille ja yksityisille intresseille, erityisesti silloin, kun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut pitkään sen tuomion jälkeen, jossa se alun perin todettiin. [24]

42. Asiassa vallitsevien olosuhteiden perusteella katson, että uhkasakon määrääminen on sopiva keino saada Portugali muuttamaan menettelytapansa tai taivutella se tähän ja saada se noudattamaan direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia velvoitteitaan. Vireillä olevassa oikeudenkäynnissä on esitetty riittävästi näyttöä siitä, että on olemassa todellinen vaara siitä, että kyseessä oleva noudattamatta jättäminen jatkuu, ellei Portugalille aseteta uhkasakkoa. Suullisessa käsittelyssä, joka toimitettiin 5.7.2007, oli täysin selvää, ettei Portugalin tasavalta ollut toteuttanut asiassa C-275/03 annetun tuomion noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä huolimatta siitä, että se oli aiemmin toistuvasti väittänyt, että tämä tapahtuisi viivytyksettä.

43. Uhkasakon määrän osalta perusperusteita, jotka on lähtökohtaisesti otettava huomioon, jotta voitaisiin varmistaa tällaisten seuraamusten pakottava vaikutus ja yhteisön oikeuden yhdenmukainen ja tosiasiallinen soveltaminen, ovat rikkomisen kesto, sen vakavuusaste ja kyseisen jäsenvaltion maksukyky. Näitä perusteita sovellettaessa on otettava erityisesti huomioon ne seuraukset, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille intresseille, ja se kiireellisyys, jolla kyseinen jäsenvaltio on saatava noudattamaan velvoitteitaan. [25]

44. Komissio esittää, että noudattamatta jättämisen kestoa koskeva kerroin pitäisi esillä olevassa asiassa vahvistaa 1:ksi. Kuten komission huomautuksista käy ilmi, kerroin laskettiin muun muassa suhteessa siihen päivään, jolloin komissio päätti panna vireille tämän oikeudenkäynnin, eli 12.10.2005. Komission ehdotus on mielestäni keston osalta virheellinen. Komissio ei itse asiassa pannut käsiteltävänä olevaa asiaa vireille ennen kuin 7.2.2006, ja vaikka tälle ei annettaisikaan merkitystä, on yhteisöjen tuomioistuin asiassa C-177/04, komissio vastaan Ranska todennut, että EY 228 artiklassa tarkoitetun rikkomisen kestoa on arvioitava ottaen huomioon se ajankohta, jona yhteisöjen tuomioistuin arvioi tosiseikkoja, eikä

24 – Ks. tuomion 81 kohta.

25 – Alaviitteessä 20 mainittu asia komissio v. Kreikka, tuomion 92 kohta.

sitä ajankohtaa, jona komissio on saattanut asian sen käsiteltäväksi. [26]

46. Näin ollen rikkomisen keston huomioiva kerroin voidaan täysin perustellusti vahvistaa 2:ksi.

47. Rikkomisen vakavuudesta ei voida katsoa, että komission esitys kertoimesta 11 asteikolla 1–20 olisi oikea. Sitä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana asiassa vallitsevat olosuhteet ja yhteisöjen tuomioistuimen aikaisempi oikeuskäytäntö huomioon ottaen.

45. Asiassa C-275/03 annetun tuomion noudattaminen edellytti esillä olevassa asiassa Portugalilta ainoastaan sitä, että se panee täytäntöön direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kansallisessa oikeudessa ja kumoaa lakiasetuksen nro 48051. On selvää, että tämä noudattamatta jättäminen, eli se, ettei Portugali ollut toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä asiassa C-275/03 14.10.2004 annetun tuomion panemiseksi täytäntöön, on jatkunut huomattavan pitkään. Esillä olevassa asiassa oli suullisen käsittelyn toimittamispäivänä kulunut melkein kolme vuotta siitä, kun tuomio asiassa C-275/03 annettiin. [27]

48. Kun otetaan huomioon tämä oikeuskäytäntö, Portugalin hallitus on nähdäkseni perustellusti huomauttanut, että yhteisöjen tuomioistuin on soveltanut pienempää vakavuuskerrointa asioissa, joissa oli kyse kansanterveyden vaarantamisesta, ympäristön vahingoittamisesta ja kalakantojen ryöstökalastuksesta. [28] Portugalin hallituksen esittämä kerroin 4 on näin esillä olevassa asiassa oikeampi.

26 – Ks. tuomion 71 kohta. Nähdäkseni päivä, jolloin yhteisöjen tuomioistuin arvioi tosiseikat, on päivä, jota ei voida yksilöidä ja jota asian osapuolet eivät tunne. Tämän johdosta katson, että EY 228 artiklassa tarkoitettua uhkasakkoa määrättäessä rikkomisen kestoa on arvioitava suhteessa asiassa pidettyyn suulliseen käsittelyyn tai, ellei suullista käsittelyä toimiteta, päivään, jolloin kirjallinen käsittely päätettiin.

27 – Ks. analogian perusteella alaviitteessä 23 mainittu asia C-177/04, komissio v. Ranska, tuomion 73 ja 74 kohta. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi tuossa asiassa, että kestoa kuvaavana kertoimena oli sovellettava 3:a, kun kansallisten täytäntöönpanotoimien toteuttaminen oli laiminlyöty melkein neljän vuoden ajan.

28 – Portugali totesi samassa yhteydessä, että asiassa komissio v. Kreikka (mainittu alaviitteessä 20) komissio esitti sovellettavaksi vakavuuskerrointa 6, kun kysymys oli kansanterveyden vaarantavasta velvoitteiden noudattamatta jättämisestä ja siitä, ettei aikaisemman tuomion panemiseksi täytäntöön ollut ryhdytty minkäänlaisiin toimenpiteisiin. Asiassa komissio v. Espanja (mainittu alaviitteessä 16) komissio esitti sovellettavaksi vakavuuskerrointa 4 asiassa, jossa oli kyse uimaveden laadusta annetun direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönnistä ja joka koski näin ympäristönsuojelua ja kansanterveyttä. Näiden lisäksi asiassa C-304/02, komissio v. Ranska (mainittu alaviitteessä 18), joka koski yhteistä kalastuspolitiikkaa, esitettiin sovellettavaksi vakavuuskerrointa 10.

49. Vaikka direktiivin 89/665 noudattamatta jättäminen vaikuttaakin vain osittaiselta siksi, että esillä olevassa asiassa ja asiassa C-275/03 oli kyse ainoastaan tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdasta ja sen 2 artiklan 2 kohdan c alakohdasta eikä direktiivistä kokonaisuutena, on rikkomisen vakavuutta kuvaava kerroin 4 mielestäni aiheellinen, kun otetaan huomioon niiden säännösten merkitys, joissa edellytetään toimenpiteiden toteuttamista korvauksen myöntämiseksi henkilöille, jotka ovat kärsineet vahinkoa julkisia hankintoja koskevien säännösten rikkomisen johdosta. [29]

50. Painotan tämän päätelmän osalta sitä, etten yhdy Portugalin väitteisiin, jotka näyttävät osoittavan sitä, ettei Euroopan yhteisön julkisia hankintoja koskeva sääntely ole kovinkaan merkityksellistä. Julkisten hankintojen ohjaus on olennaisen tärkeää pyrittäessä turvaamaan se, ettei kilpailu pääse vääristymään sisämarkkinoilla. [30] Portugalin väitteistä täysin poiketen [31] katson, että yksityisillä toimijoilla oleva mahdollisuus hakea muutosta sopimuspuolena olevien viranomaisten päätöksiin ja saada korvaus silloin, kun ne ovat kärsineet vahinkoa julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomisen vuoksi, on ensiarvoisen tärkeä näiden sääntöjen asianmukaisen toiminnan kannalta. Mahdollisuus käyttää tällaisia muutoksenhakukeinoja turvaa asian osapuolten edut, minkä lisäksi se takaa julkisia hankintoja koskevan yhteisön sääntelyn täyden tehokkuuden.

51. Portugalin laiminlyönti kumota asetus nro 48051 [32] tekee alaa koskevista oikeusturvakeinoista vaikeakäyttöisempiä ja kalliimpia yksityisten henkilöiden kannalta. Tämä voi mielestäni johtaa siihen, että yksityiset henkilöt luopuvat aikomuksistaan nostaa tällaisia kanteita, mikä vaarantaa julkisia hankintoja koskevan yhteisön sääntelyn täyden tehokkuuden.

29 – Ks. asia C-177/04, komissio v. Ranska (mainittu alaviitteessä 23), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi päinvastoin, että yhteisön oikeuden rikkominen, joka johtuu siitä, että direktiivi on jätetty osittain panematta täytäntöön, ei ollut erityisen vakava, ja sovelsi tämän perusteella vakavuuskerrointa 1. Tuossa asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Ranska ei ollut noudattanut asiassa C-52/00, komissio v. Ranska, 25.4.2002 annettua tuomiota (Kok. 2002, s. I-3827) tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY (EYVL L 210, s. 29) 3 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanon osalta ja että se oli jättänyt näin noudattamatta sille EY 228 artiklan nojalla kuuluvat velvollisuudet, koska Ranskan tasavalta katsoi edelleen, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa samoin edellytyksin kuin valmistaja silloin, kun viimeksi mainittua ei voida tunnistaa, vaikka jälleenmyyjä on ilmoittanut vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa henkilön, jolta hän on hankkinut tuotteen.

30 – Julkinen hankintasektori on jo kooltaan sellainen – noin 16 prosenttia yhteisön bruttokansantuotteesta ja 13,2 prosenttia Portugalin bruttokansantuotteesta – että se on mahdotonta sivuuttaa.

31 – Ks. edellä 31 kohta.

32 – Tästä syystä hankintasopimuksia koskevien yhteisön oikeussääntöjen tai niiden täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen rikkomisesta vahinkoa kärsineiden henkilöiden mahdollisuus saada korvaus edellyttää näyttöä valtion tai julkisyhteisön tuottamuksellisuudesta tai tahallisuudesta.

52. Edellä esitetyn johdosta katson, että esillä olevassa asiassa määrättävä uhkasakko pitäisi laskea kertomalla 600 euron perussumma kertoimella 4,04 (maksukyky),[33] kertoimella 4 (rikkomisen vakavuus) ja kertoimella 2 (rikkomisen kesto), mistä saadaan 19 392 euron summa kutakin viivästyspäivää kohden.

53. Uhkasakon kertymistaajuuden osalta todettakoon, että esillä olevan asian kaltaisessa tapauksessa, jossa on kyse sellaisen yhteisöjen tuomioistuimen tuomion noudattamisesta, joka velvoittaa ainoastaan lainmuutokseen tietyn direktiivin osan panemiseksi täytäntöön, on valittava päiväperusteisesti kertyvä uhkasakko.[34] Portugalin hallituksen väitteet, jotka perustuvat vuoden 2005 tiedonannon 13.3 kohtaan, on tämän vuoksi hylättävä.

54. Lisäksi katson, ettei esillä olevassa asiassa ole syytä keskeyttää uhkasakon kertymistä. Komissio voi todeta välittömästi lainmuutoksen ilmoittamisen jälkeen, että tarvittava lainmuutos on tehty ja asiassa C-275/03 annettua tuomiota näin noudatettu. Portugalin hallituksen väitteet, jotka perustuvat vuoden 2005 tiedonannon 13.4 kohtaan, on tämän vuoksi myös hylättävä.

55. Yhteisöjen tuomioistuimelle kuuluvasta kiinteämääräisestä hyvityksen määräämismahdollisuudesta en katso, että se olisi aiheellinen seuraamus esillä olevassa asiassa, vaikka direktiivin 89/665 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan täytäntöönpanon laiminlyönti on jatkunut melkein kolme vuotta sen jälkeen, kun tuomio asiassa C-275/03 annettiin, ja vaikka tästä kärsineet julkiset ja yksityiset intressit ovat hyvinkin merkityksellisiä.

56. Tätä ajatustapaa tukee yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, eli erityisesti asiassa C-304/02 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio ja asiassa vallinneet erityiset olosuhteet, joiden vuoksi yhteisöjen tuomioistuin päätyi määräämään kiinteämääräisen hyvityksen uhkasakon lisäksi.[35] EY 228 artiklan 2 kohta on muotoiltu siten, että vain toinen mahdollisista seuraamuksista määrätään. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että kummallakin seuraamuksella on oma itsenäinen tehtävänsä.[36]

33 – On huomattava, että perussumma ja kerroin, joka liittyy Portugalin maksukykyyn, on otettu vuoden 2005 tiedonannosta. Ks. edellä 37 kohta.

34 – Ks. alaviitteessä 23 mainittu asia C-177/04, komissio v. Ranska, tuomion 77 kohta.

35 – Ks. em. asia C-304/02, komissio v. Ranska, tuomion 114 ja 115 kohta.

36 – Ks. em. asia C-304/02, komissio v. Ranska, tuomion 84 kohta.

VI Ratkaisuehdotus

57. Edellä esitetyn johdosta ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

– toteaa, että koska Portugalin tasavalta ei ole kumonnut 21.11.1967 annettua asetusta nro 48051, jonka nojalla vahingonkorvauksen myöntäminen henkilöille, jotka ovat kärsineet vahinkoa julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen rikkomisen vuoksi, edellyttää näyttöä tuottamuksellisuudesta tai tahallisuudesta, ei se ole noudattanut julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/665/ETY 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan eikä näin myöskään EY 228 artiklan mukaisia velvoitteitaan

– velvoittaa Portugalin tasavallan maksamaan Euroopan yhteisöjen omien varojen tilille 19 392 euron suuruisen uhkasakon kultakin päivältä, jolla asiassa C-275/03, komissio vastaan Portugali annetun tuomion noudattamisen edellyttämien toimenpiteiden täytäntöönpano viivästyy, nyt annettavan tuomion antamisesta alkaen siihen asti, kun tuomiota asiassa C-275/03 on täysimääräisesti noudatettu

– velvoittaa Portugalin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.